

SAROSPATAK

IRÁNYT ADÓK ÉS SZÓVÁR

IFJUSÁGI
KÖZLÖNY

PAPP Z.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15.-én.
Előfizetési ára: Egy évre 3 P, félévre: 1.50 P. Egyes szám ára 50 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

T A R T A L O M:

Sükös Pál: *Harc...* — Mikolai Elemér: *Az Ige tükrében.* — Sükös Pál: *Igehirdetésünk és eredménye.* — Kováts Árpád: *Mi a valuta s mi a deviza?* — Rácz Zoltán: *Helyetted* — vers. — P. Nagy Gusztáv: *Fehérhajú tiszteletes asszony.* — Szabó Csaba: *Novemberi szonett.* (Vers.) — Rásky Sándor: *Serkenj fel, aki aluszol.* — Pataky Sándor: *Szellemi inségmunkások.* — Szilágyi Sándor: *Hogyha írok.* (Vers.) — Vilimszky László: *A cigányzene-kérdés.* — Barsi Ernő: *Könyvismertetés.* — Humor. Hírek.

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny munkatársai:

Főszerkesztő:
Sükös Pál.

Felelős szerkesztő:
Hegyi József
tanár.

Szerkesztő bizottság:

Polák Géza IV. é., Rácz Zoltán III. é., Kováts Árpád II. é., Pataky Sándor I. éves theol.
Zaebesi István V. é., Zétényi Elek V. é., Deák Béla VIII. és Ruttkay Kálmán VIII. o. gymn.

Hírvonatvezető: Rásky Sándor II. é. th.

Kiadóhivatali főnök: Berecz Árpád III. é. th.

„Visszajött Erdély. Tízmillió magyar választ kapott egy emberöltő imádságára. Helyreállt hite az erkölcsi világrendben, s van tapasztalása a történelmi igazságszolgálatról.”

Ravaszkó László: Erdély.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Főszerkesztő:

SÜKÖS PÁL

1940. november hó

Felelős szerkesztő:

HEGYI JÓZSEF tanár

HARC...

Az élet: bellum omnium contra omnes! Egy szóba sűrítve az élet: harc. Valamennyien érezzük azt, hogy ez a tétel ma már megszokott közhely, de közhellyé is csak azért lehetett, mert már egy fél évszázad vonaglik véres igazsága alatt. Olyan tétel ez, melyre nem törékeny filozófiai rendszerek, hanem egy darab véres és halálbravált világtörténelem épül. Agyudörgés, kiomló vér, hulló könnyek, zuhanó koporsók és lángoló frontok pokoli kavargásában izzik, tombol és titáni magasztalokra csap a gyűlölet szörnyű átokfutása. Minden háborúnak van egy roppant erejű törvényszerűsége, amelyik tragikus cirkulus vitiosusba viszi bele az emberi létet. S ez az, hogy minden háború elveti egy következő háború csiráit. Még ott is, ahol fegyverek nem tusáznak, folyik a néma háború: a kenyér, a gond és az inség csatája, amelyik sokszor szörnyűbb, mint a lövészárkokban kiomló vér.

Megdöbentővé akkor válik ez, ha tudjuk azt, hogy az ember harcos ösztöneiben is szüntelenül békesség után vágó ember. Háború és béke így lesz a maga szinte megoldhatatlannak látszó feszültségében történelmünk és létünk meghatározója. Ezen a ponton a kérdés már sokkal mélyebbre szánt, mint a pacifizmus vagy militarizmus pusztá problémája. Bár világnézeti alapon sok mindent meg lehet magyarázni, egyetlen egyet nem: emberi létünk belső feszültségeit és titkait! Világnézetek periódikus hullámvásárai fölött csak két szilárd pontot találunk a történelem és az emberi existencia megértéséhez. Ez pedig: a bűn és a kegyelem! Transcendens eredetűi való és kellő életünknek.

S most, amikor világok mérköznek össze és minden ember szemébe névtelen rémület ül ki a holnapok bizonytalansága miatt, nekünk is meg kell találnunk valahol, háború és béke közt vívódó magyar ifjúságnak, ellentétekben feszülő életünk kérdéseinek megoldását. Ezt a megoldást pedig csak a bűn és kegyelem tényében ismerhetjük meg. Az egyik igazolás, a másik lehetőség. A bűn örök igazolása annak, hogy háborúk vannak és lesznek és elveszik a könny és vér adóját nemzedékről nemzedékre. A kegyelem ténye pedig lehetőség, hogy nem utolsó szó a bűnnek a szava és nem végleges elintézési mód a halál. Van mindig Valaki, Aki minden történelmen felül áll és roskasztó bűnök átkozottja lett, hogy kegyelmet ajándékozhasson egy gyűlölettől lángborult világnak. Ez a kereszten végbement, minden háborúság felett való isteni győzelem kezesség arról, hogy nincs igaz a gyűlöletnek

---

még akkor sem, ha zuhanóbombázók és halálbrigádok érvelnek is mellette. Háború és béke örök feszültsége éppen a Krisztus megváltó kegyelmének tényében oldódik meg egy olyan átértékelésben, mely minden vigasztalásnál drágább: „Békességet hagyok nektek; az én békességemet adom nektek; nem úgy adom nektek, amint a világ adja. Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, se ne féljen.“ (János 14:27.) Ennek a békességnek pedig az a titka, hogy fegyverzajban is csendet parancsol és a semmítévésben is harcra tüzel. Háború és béke közt öröklődő életünknek a Krisztus keresztyén való megoldása tehát egy újabb ellentétbe visz át: új harcba állunk birtokában. De ez a harc, a bűn elleni küzdelem az Istennel való megbékélés erőivel. Harc és béke együtt így lesz roppant bizonytalanságok és rettentések idején emberi létünk ereje és szolgálata egyaránt.

Sükös Pál IV. é. h. h.

Az Ige tükrében.

Jób 19:25.

„Én tudom, hogy az én Megváltóm él és utoljára az én porom felett megáll.“

Ezt az Igét többször olvassuk el egymásután. Lehetetlen, hogy legalább egy pillanatra ne ragadna meg és ne kötné le egész lelkünket. Minél többször olvasuk, annál nagyobb súllyal lepi meg figyelmünket.

Úgy tűnik ki ez a vers a többiek közül, mint az éjszakában fellobbanó láng kiválik a sötétségből. És amint a fényesség örök ellentéte a sötétségnek, úgy ez az Ige is ellentéte a megelőzőknek.

Megdöbentő az a biztosság, mellyel a testi-lelki nyomorúságokba zuhant Jób hiszi, hogy ezt a nyomorúságot senki más nem küldhette reá, csak a Mindenható. Egészen ehhez az Igéhez kívánkozik az 5. rész 17—19. verse: „Imé, boldog ember az, akit Isten megdorgál; azért a Mindenhatónak büntetését meg ne utáld! Mert Ő megsebez, de be is kötöz, összezúz, de kezei meg is gyógyítanak. Hat bajdóból megszabadít, és a hetedikben sem illet a veszedelemmel téged.“

Az életünkben minden Istennek előre megállapított terve és akarata szerint történik. Istennek megszámlálhatatlan kegyelmi ajándékai között egyik legnagyobb ajándéka a megdönthetetlen, sziklaszilárd hit. Minden vagyonnál, kincsnél felbecsülhetetlenül értékesebb és életadóbb az a szent meggyőződés, hogy kerüljek bármilyen nyomorúságba, Isten soha el nem hagy: mert nem zár ki örökre az az Úr, sőt ha megszorít, meg is vigasztal az Ő kegyelmességének gazdagsága szerint, mert nem szíve szerint veri és szomorítja meg az embernek fiát. Ha bűneim, gyarlóságaim miatt jutottam nyomorúságba, panasz és zokszó nélkül kell viselnem következményeit, ha pedig — hitem szerint — Isten próbatétele alatt állok, örvendeznem kellene lélekben s el nem fogyó imádságos lélekkel kellene járulnom Isten elé, hogy ne hagyjon el, sőt erősítse meg hitemet, hogy egészen biztosan tudjam, megpróbáltatásom Tőle van.

Tudom, hogy az én Megváltóm él! Ez a tudás több, hatalmasabb minden más tudásnál. A hit tudása ez, nem az értelemé. Ez minden kételkedést kizár,

---

kishitúségnek vagy ingadozásnak nincs helye benne. Tudom! Megdönthetetlen ez a tudás, mert Istenre épül. Soha senki el nem veheti, csak Isten, aki a nyomorúságok alázatos és panasznélküli hordozásáért, mikor úgy látszik, hogy minden elhagyott, nyomorúságom nagyobb már nem lehet, akkor ezzel a hittel ajándékoz meg. Tehát Ő enged lejtőre, sőt egészen a mélybe, de Ő adja a hitet is, hogy a legnagyobb mélységből is megszabadulok, ha benne bízom.

Mondhatná valaki, hogy a hívő ember élete csupa passzivitás. A hitet, mellyel szilárd pontot talál, az imádságot, mellyel oda felemelkedik, mind Istentől kapja, mi hát az, amit ő maga végez? Nincs semmi önálló tevékenysége? Van, s ez a tevékenysége, aktivitása az engedelmesség, mellyel alázatos lelket nyer s ebben a lelki testben olyan felvevő készülékeknek jut a birtokába, melyek képessé teszik Isten akaratának megértésére. Vagyis míg sokak zugolódva néznek az ég felé, ha beborul az felettük, ő engedelmes lélekkel fogadja a villámcsapásokat is. Jób engedelmes lélekkel viselte a nyomorúságokat, ezért tudta bizonyosan, hogy utoljára az Úr áll meg a pora fölött. Ugyanilyen bizonyossággal szól János evangélista: „Eljő az óra, melyben mindazok, akik a koporsóban vannak, meghallják az Ő szavát és kijőnek, kik a jót cselekedték az élet feltámadására, kik pedig a gonoszt művelték a kárhozat feltámadására!”

Jóbnak még csak ígéret volt Krisztus, nekünk már megjelent valóság. Kérdés, mi tudunk-e az övéhez hasonló hittel felkiáltani nyomorúságaink között!

Mikolai Elemér
III. é. hh.

Igehirdetésünk és eredménye!

Szeretném e kérdéssel kapcsolatos gondolataimat e két ígérez fűzni: „Aki pedig prófétál, embereknek beszél épülésre, intésre és vigasztalásra.” (I. Kor. 14:3) „Akik azért örömet vevék az ő beszédét, megkeresztelkedének és hozzájuk csatlakozék azon a napon, mintegy háromezer lélek.” (Cselekedetek 2:41. Az első ige egy sarkalatos homiletikai tételnek — mondhatnánk — páli megfogalmazása. A másik ige pedig ugyane tétel péteri alkalmazásának eredménye. A gyakorlati teológia elvi részének azt a hatalmas területét, melyet e kérdéssel kapcsolatban végig kellene tallózni, e két ige acélíve — gondolom — össze tudja fogni egy olyan szűkebb térre, melyet részint még be tudok látni, részint pedig egy ilyen szűk keretbe elfér.

Igehirdetés és eredmény! A kettő egymás mellett első tekintetre elárulja azt, hogy egymástól elszakíthatatlanok, ha élni akarnak. Egyik a másik nélkül el sem képzelhető. Ez a szoros kapcsolat a kettő között szinte magától kinálja fel azt a rendet, amelyben a feltett kérdésre a feleletnek meg kell jelennie. Igehirdetés eredmény nélkül, eredmény igehirdetés nélkül és a kettő Ige nélkül nincs! Ezt a gondolatot úgy is érzékeltethetem, hogy rámutatok ezeknek a szellemi jelentéseknek személyi hordozójára is. S egyszerre világossá lesz az, hogy kiktől függ az a roppant súlyú kijelentés, amelyet három szóban így fogalmazhatunk: az ige-

---

hirdetés eredményes! Az egyiknek az igehirdető, a másinak a gyülekezet, az Igének a Szent Lélek a hordozója. Mindháromnak köze van ahhoz, hogy az igehirdetés eredményességéről beszélhessünk. Mindhárom tényezőről elég részletesen szól Ravasz László Homiletikájának elvi részében. Nem akarom itt homályosan tükrözni azt, amit ő ott világosan kifejtett. Csupán néhány élesebben felülről szempontot szeretnék egy marokba fogni, a kérdéssel kapcsolatos gondolataim kifejtésénél.

Nézzük először feladatunkat az *igehirdető* szempontjából. Miután az utolsónak említett, de nem legvégül következő tényező, tudniillik a Szent Lélek szerepe még ismeretlen, előlegezzük addig az igehirdetőnek azt a kiváltságot, hogy az igehirdetés neki köszönhető. Mégpedig két fontos összetevőből. Az *egyik* a lélek legmélyén való titokzatos megfogamzás és virágbaborulás. Másszóval az a lélektani folyamat, melyben az isteni kijelentés, az Ige megigézi, rabulejti az igehirdető szívét, hogy belőle gyarló emberi szavak akciója által megszülessék az igehirdetés. A *másik* az elmondás, az átadás. Ez pedig nem egyéb, mint engedelmesség annak a szent kényszernek, mely az Ige által nyert szellemi javak felmutatására, szemléltetésére és elfogadtatására kötelezi az igehirdetőt. Aki csak egy pillantást is vet az igehirdetés műhelyébe, hamar tisztába jöhet azzal, hogy a mondanivaló megfogamzásának percétől az elmondás befejezéséig, számtalan külső és belső tényező vésője, fűrója és kalapácsa formálja, alakítja az igehirdetést. Egyiket sem szabad jelentéktelennek tartanunk az igehirdetés eredményességének szempontjából. Néhányat izelítőnek!

Függ a prédikáció nem egyszer az igehirdető alaptermészetétől, egyéni beállítottságától. Lehet túl sötéten látó, vagy túlságosan sangvinikus. Nehezen helyrehozható hibákra vezet, ha az ilyen igehirdető túl pesszimista, vagy túl sangvinikus gyülekezetben szolgál. Lehetnek olyanok, akiknek szellemi habitusuk marad — sokszor életük végéig — a gyermekszoba. Érzékeny és túl finom lelkeknek erős kísértése ez. Ezeknek jósolja Ravasz László azt, hogy hamar elárulják az evangéliom kemény, férfias, aktív, egyszóval hősi etikáját és helyette érzelgős, ábrándos, esztétikai lére eresztett, romantikus evangéliumot hirdetnek. Vagy pl. gyülekezetek pusztulnak bele abba, hogy valaki a magvetés megrendítően magasztos munkájára a borospincéből indul el. Hiba az is, ha valaki korbácsol ott, ahol gyógyítani kellene. Történhet lapszus a fogalmazás pillanatában is, amikor az igehirdető az Igének csak a magára szóló üzenetét veszi át és rátukmálja ugyanazt a gyülekezetére is. Csudálkoznak azután azon, ha a mondanivalójuk senkít sem érdekel. Ki tudja meddig lehetne sorolni ezeket a negatívumokat; feladatunk azonban most nem az, hogy görbe tükröt tartsunk az igehirdető elé, hanem az, hogy keressük igehirdetésünk eredményességének a lehetőségét.

Igehirdetésünk eredményességének lehetősége az igehirdetőben van adva egyszer és pedig úgy, amint azt az első alapul vett Ige összefoglalja. Miután az igehirdetés eredményességéről mindig csak egy konkrét gyülekezetre vonatkoztatva lehet beszélni, azért ez az Ige út és útmutatás, amelyet és amely szerint az igehirdetőnek járnia kell, hogy elérkezzék gyülekezetéhez. Az Igében a prédikáció eredményességének a lehetősége követelményben van adva. Szóljon embereknek és ne fadaraboknak nézze őket. Kövelelmény az is, hogy prédikációjával építsen, intsen és vigasztaljon. Azaz töltsse be a hiányokat, messe ki a konkolyt s legyen a kezétigében mindig sebgyógyító ír. Mindezt egy mondatba összefog-

---

lalva, az igehirdető a horizontális síkban mindig: *arccal a gyülekezet felé álljon!* Ellenkező esetben a gyülekezet hamar kosarat ad a lelkipásztornak. Az igehirdetésnek szent Írásból idézett szabálya abba az újabban annyit sürgetett páli tételbe foglalható össze, hogy az igehirdető *prófétáljon*. Ez követelmény, lehetőség és eredmény egyaránt, mert az igehirdetés eredményességének egyetlen lehetősége. *A próféta tüzeket gyűjt*, amelyek fénylenek és melegítenek; igaz, hogy ebben a tűzben ő maga elégi. Szítja a lángot, hogy megeméssze a konkolyt; igaz, hogy ez a láng néha az ő családi hajlékába is belekap; tüzei őrtüzek: fellobognak az ormokon és fényüknél megtanul az igehirdető belátni korok, nemzedékek és társadalmak veséjének eloszlásáig. *A próféta mindig emberekhez szól*. Már régóta közhely a homiletikákban, hogy az igehirdető nem káposztafejeknek beszél. Számol azzal, hogy „hús és vér“ emberekhez szól, olyanokhoz, akik harcolnak, szeretnek, elbuknak, gyűlölnék, egyszóval: élnek! S mivel ismeri az élet nagy áramlásait, ismeri hallgatóit, mondanivalóját, mint szegeletkövet, a gyülekezet életén végigkavargó örvényekhez teszi le. *A próféta épít*. Látja hol van roskadozó pillér, amit alá kell támasztani. Hol omladék a fal, hogy betapassza. A vakoló kanálról éppúgy rá lehet ismerni, mint a kihúzott kardról, vagy tüzes szekérről. *A próféta int*. Tisztába van embereivel. Nemcsak a vasárnapi ruhában látja őket, hanem látja hétköznapi viseletüket is. Olykor ostort fon és a tékoai pásztorból lesz lobogószavú Ámos. Máskor szelíden fedd és lesz szerető szívű János. *Végül a próféta vigasztal*. A dialektika teológia terminológiájával: az élet ütőerén tartja a kezét és ő az első, aki észreveszi a bajt. Meglátja a sebet és a könnyet. Egymaga épít és rombol, áld és ostoroz, de rögtön meghallja, ha valahol felsír egy gyermek, vagy összeroppan egy szív. Így lesz a prófétaaságnak közel kétezer éves páli meghatározása még ma is homiletikai eszmény. Ha az igehirdető így igehirdető, akkor a templomi padból felnézve a szószékre azt mondom: *hiszek az igehirdetés eredményességében!*

Sükös Pál IV. é.

(Folyt. köv.)

Mi a valuta s mi a deviza?

A külkereskedelem igen fontos eszköze a valuta és deviza, ezek nélkül nemzetközi kereskedelem el sem képzelhető, mégis a legtöbb ember nem tudja, hogy mi a valuta, miben különbözik a devizától s mikor kell valutát, mikor kell devizát mondani.

A valuta nem más, mint pénznem, pénz, tehát valután aranyat, vagy bankjegyet kell érteni. A deviza sohasem pénz, hanem egy külföldi követelés, tehát külföldön lejáró váltó, csekk, utalvány, vagy hitellel stb.

Vegyünk egy példát: én magyar kereskedő, exportálok Németországba három vagon paprikát. Hogyan fogom ennek az árát megkapni? Értéklevélben küldi el a pénzt a berlini kereskedő? Nem. Ez sok csomagolási költséget, biztosítási költséget jelent s a pénz, amíg úton van, addig sem forog. Megír egy váltót s beteszi egy borítékba s elküldi. Én ezt a váltót bevízem egy bankba s az a megfelelő árfolyamon megveszi tőlem és eladja annak, aki meg hozatni

---

akar valamit Németországból — most már ez az úr küldi a váltót Berlinbe, ahol a váltó kiállítója a váltót kifizeti.

Amint fentebb láttuk, a deviza használata könnyűvé teszi a nemzetközi fizetések lebonyolítását.

Nézzük meg most már, hogy miért változik a valuták és devizák ára. Egyszer több a valuta, mint amennyi kell, máskor meg kevesebb. Ha több van, a valuta ára esik, ha kevesebb, a valuta ára emelkedik. Hatással van a valutaárfolyamokra először is a kereskedelmi forgalom, aztán az illető pénznem fedezeti aránya, az illető pénz vásárló ereje s a pénznek arany paritása, azaz az arány, hogy egy kg. szín aranyból hányat vernek az illető pénzből. A devizák ára nem ugyanaz, mint a valutáké, egy bizonyos szabad lengése van a devizák árának a valuták mellett. Lehet drágább a deviza a valutánál, de csak annyira, hogy ne legyen olcsóbb pénzt küldeni. Lehet a deviza olcsóbb, mint a valuta, de csak annyira, hogy ne legyen érdemes a devizákat beváltani a nyereségért.

A kereskedőnek figyelemmel kell lenni mindig a valuta és deviza árának alakulására, hogy észrevegye a különbségeket s igyekezzék azokat lefaragni.

Ma már a legtöbb állam nem engedi szabadon alakulni a valuta és deviza forgalmat. Magyarországon ma devizát és valutát csak a Magyar Nemzeti Bank engedélyével lehet vásárolni s minden szerzett valutát és devizát be kell szolgáltatni a Nemzeti Banknak.

Kováts Árpád
II. é. hh.

Helyetted-vers

*Hazaölelt a város
A mult vasárnap
Büszkén felemelt
És megmutatott az őszi
Napsugárnak.*

*Csendkelyhéből itatott
Barna színekkel,
Am tudta ügyis,
Hogy kincseiből nekem csak
A szived kell.*

*Mámorosan bolyongtam,
Amíg este lett;
Az óra alatt,
Sok utcáson csak téged
Kerestelek.*

*Már bóbiskolt a város
Hogy leszállt a nap
S kis altatódalt
Dúdoltam fülebe arról,
Hogy láttalak.*

Rácz Zoltán.
III. é. hh.

A fehérhajú tiszteletes asszony.

1920. június 4. Rettenetes nap. Kolozs-megye Kispetri nevű községében, a református paplak egyik szobájában is sir, gyötrődik egy szomorú család. A hatalmas termetű lelkész összeroskadva ül az asztalnál, mellette kicsi, törekeny testű felesége. A divány sarkában összekuporogva egy gyermekleány és egy kicsi fiú szomorkodik. Nézik a töprengő édesapát. Szemben a falon unoka-testvérük, Ady Andre képe függ.

— Rettenetes! Mit csináljak? Esküt tegyek a románoknak? Mást mondjon a szám, mint a szívem? — suttogja kétségbeesve az apa. — Itt hagyjam ezt a maroknyi nyáját; amit nehezen tudtam visszatartani a gaz oláh pópa csábitásaitól? Ha itt hagyom őket, a pópa hálójába jutnak. Megöli lelküket a babonáival. Istenem, Istenem, mit csináljak? Mutass csodát! — Ránéz a szemben lévő képre. Mintha attól várna feleletet. A kép felel: „Maradni, hinni és küzdeni!” Megkönnyebbülten kiált fel az apa.

— Itt maradunk kedveseim! Nekünk kötelességeink vannak ezen a földön! Itt kell maradnunk! —

*

S megkezdődik az emberfeletti küzdelem. Szemben lakik velük a román pópa. Idegen, fegyveres katonák járnak az ablakuk alatt. S oláh csendőr leskelődik a házukba. — Vajjon mit csinál a magyar pap? —

Némán küzd a mindennapi kenyérért s azért, hogy maroknyi népe református és magyar maradjon. Férj és feleség megtalálják a módját, hogy céljuk megvalósulhasson. A kicsi tiszteletes asszony konyhájában a hideg téli estéken fonókára gyűlnek össze a magyar asszonyok és leányok.

Anya és leánya halk szóval, szeretettel ápolgatják hitüket és magyar érzésüket. S reménykednek a szebb jövőben, a felszabadulásban. Búcsúzaskor szobája ajtaját kinyitva, a zongora billentyűin olyan halkán, mint a sóhajtás játssza el a magyar Himnuszt. Minden szív megdobban. A félelem és a lelkesedés dobogtatja.

Lassan múlnak az évek. Az örökös izgalom, rettegés nyomot hagy mindannyiuknál. A papkisasszony mire eléri a huszadik évét, hófehér hajú, kimerült szívű menyasszony lesz.

*

A hófehér menyasszony a kolozsvári Monostor utcái paróchia asszonya. Férjének hűséges munkatársa. Itt is figyelik. Az oláh csendőr minden lépését számontartja.

— Hova megy már megint a fehérhajú papné? — És megy, mindig a maga útján. Szegény-gondozás, betegek gondozása, a csüggedők vigasztalása, ez az ő kötelessége. Ellátogat minden magyar házba. Amerre megy, szeretettel kiáltják: „Jön már a fehérhajú tiszteletes asszony!” Közben hinti a magot. Kitartani, hinni, várni, várni, mert egyszer eljön a felszabadulás.

*

Csendes karácsony este van. A kandallóban ropog a tűz. A karácsonyfa ezüstösen sziporkázik a ráaggatott díszektől. A fa alatt két kislány ül, Ágnes és Veronka. Nagy az öröm! Babát kaptak a Jézuskától. Magyar babát. Szép, magyar ruha van rajtuk. Hajukban piros-fehér-zöld színű szalag. — De gyönyörű ez a szalag! — kiáltják a kis lányok. — Anyukám, mi is ilyet szeretnénk a hajunkba. — S a tiszteletes asszony a szekrény mélyéből előveszi a rejtegetett szalagot s csokrot köt kislányai hajába. Az édesapa sietve csukja be az ajtót, ablakot. A nagymama meg mesét mond Csaba királyfiról, aki már jön valahol, hogy felszabadítsa a rabságban synylődő, szegény székely népet. Ha itt lesz, a kolozsvári kis leányok is piros-fehér-zöld színű szalagot fonnak a hajukba!

*

1940. Csikorgó tél. Odakint egyre hull-hull a rengeteg hó. Olyan már a föld, mintha fehér patyolat-ruhába lenne öltözve. Az iskola egyik termében ropogó tűz mellett ül egy kis lánytársaság. A Leányegylet tagjai. Az ablakok be vannak függönyözve. Egy lány az ajtónál őrt áll. Zászlókat csinálnak. A másik csoport magyar ruhát szab. Készülődnek, mert mindenki azt sutlogja, hogy tavaszkor bejönnek a honvédek. Hozzák a szabadságot.

Valaki kopog az ablak alatt. A lányok összerendezzék s elfehéredve dugják el a zászlókat. A tiszteletes asszony is megrettenve áll. Hallgatóznak. Elmúlt a veszély. A varrás mellett csendesen dudorásszák a székely Himnusz-t. A tiszteletes asszony átszellemült, várakozó arccal áll közöttük. Ő ettől az évtől sok-sok mindent vár.

Kint sötétedik. Koromsötétség borul mindenre, csupán a hó világít. Az is halványan. Néha meg-megcsillan egy-egy hópehely. Az iskola kapuján egy társaság lép ki. Láruk alatt csikorog a hó. Csendben mennek. Csak a szívükben muzsikál a boldogító érzés, hogy kitarítottak.

Verőfényes tavaszi nap virradt Kolozsvárra. A kórház egyik szobájában nagy az öröm. A fehérhajú tiszteletes asszonynak kis fia született. Andrásnak hívják. A szobában az egész család, az édesapa, a nagymama, a kicsi Ágnes és Veronka. A pici babát nézik. Mindegyik simogatja, becézgeti. A kis madarak is becsicseregnek a szanatórium nyitott ablakán. A nyíló orgona ágak is be bekandikálnak. — Mit csinál a kis András? — A napsugár is csókot hint a kisfiú arcára. Mindenki boldog. A legközelebbi boldog viszontlátásig búcsúznak a mamától, a kicsi fiától.

A tiszteletes asszony egy pillanatra magára marad. Boldogságtól sugárzó arccal veszi karjába kicsike fiát. Nem hiába várt. A jó Isten fiút adott neki. Egy magyar fiúval több van ezen a földön. Szívéhez szorítja gyermekét s ez a kimerült szív egy óriásit dobban s a tiszteletes asszony megdicsőült arccal hajtja le a fejét. A boldogságtól meghasadt a szive, s itt hagyott mindent, „bút, örömet, fényt, szerelmet.“

Elhangzott a szó, Zeng az induló, Győztesek megint Régi zászlaink. ....

Ezzel az indulóval vonulnak be a magyar katonák Erdély fővárosába. Öröm, ujjongás mindenütt. A Monostor utcában terített asztalok várják a magyar honvédeket. Sürögnek-forognak a kolozsvári asszonyok. Csak egy hiányzik közülök. A fehérhajú tiszteletes asszony, az én szépséges keresztmamám már a mennyországban hallgatja az induló szavait. Az Úr trónusa mellett a megdicsőült angyalok között áll ő is. Néznek le az ujjongó Kolozsvárra. S hálaimeit zengnek ezért a jó Istennek. A fehérhajú tiszteletes asszony azonban mást is lát. Látja férjét, amint palástjába takarva arcát, fel-felzokog. Látja kicsi leányait a tömegben. Nemzetiszínű szalag a hajukban. Veronka kezében kicsi zászló. A kis Ágnes virágcsokrot nyújt át Csaba királyfi egyik katonájának. Óh, de milyen sápadt, szomorú mind a kettő. Talán nem betegek? Hát a kis András hol van? Őt is megtalálja. Milyen keservesen sir szegényke! A dadája elfelejtkezett róla, nézi ő is a bevonuló honvédeket. Éhes a kis Andráska! — Óh én kicsi árváim! A jó Isten gondot visel rátok s én leszek az őrző angyalotok. Csak ne sirjatok! — zokog fel a megtört szívű anya.

„Óh a sir sok mindent elfed. Bút, örömet, fényt, szerelmet.

De ki gyermekét szerette, Gondját sir el nem temette.“

P. Nagy Gusztáv III. a.

Novemberi szonett

*A kék kökény már fázósan kacintgat,
A szőlőlevél vörös lakába mártva
Néz le a dombról a fény-testű tájra,
Hol vibráló fény ezer új szint-ringat...,*

*S a szín-csodákat finom, lila pára
Porozza be és még a kék üvegben
Lecsorgó lila parfümnél is szebben
Olvad az ég fehéres-kék husába.*

*De ez a szépség mind csak hattyúdál már.
Hangtalanul dalol az ős, halált vár :
Csak egy kis szél kell, aztán nemsokára*

*A fák dús, cifra farsangi ruhája :
Sárgán, barnán, vörösén égő pompa :
Fakulva hull a fák alá halomba.*

Szabó Csaba.

Serkenj fel, aki aluszol!

Néhány héttel ezelőtt közgyűlést hirdetett az Ifjúsági Közlöny. Fontos dolgokról volt szó, mely az ifjúság érdekeit szolgálta volna. A közgyűlést az illetékeseknek idejében tudtára adták s mikor a helyiségben megjelentem, hatan voltak ott.

Otthon gondolkoztam erről az esetről. Kérdések támadtak bennem! Miért nem gyülekeztek össze? Miért csak ennyien voltunk? Hol maradt a többi?

Az Ifjúsági Közlöny sokkal fontosabb eszköz az ifjúság kezében, mint ahogy gondolnánk. Nem minden iskola diákságának a kezében van ilyen nagyszerű eszköz. A Felvidéken éltem és tudom, hogy milyen szükségét éreztük annak, hogy legyen ifjúsági lapunk, ahol a mi problémáinkkal foglalkozhatnánk. Az egyetlen ifjúsági lap az egész ország érdekeit szolgálta s így nem alkalmazkodhatott a helyi körülményekhez.

Miért hanyagoljuk el a Közlönyt? Azért, mert megvan, mert a mienk? Most szinte hallom, amint sokan hangoztatják, hogy „bár a mienk lenne!“ Sokan vannak, akik e lapot egyes emberek lapjának tartják, vagy egy csoport lapjának. Ha átlapozom az előző évfolyamokat, úgy látom, hogy főképen a főszerkesztő és a szerkesztő írtak bele. Akik azt hiszik, hogy ez önzésből történt, tudják meg, hogy ez azért történt, mert senki sem vállalta velük a munkaközösséget. Senki sem segítette őket, de annál inkább kritizálták a lap nivóját. Igyekeztek kívül állani s messziről, szerintük magasabbról nézni a Közlönyt, mint alacsonyabb színvonalon állót s onnan bírálni annak hibáit. Ha valaki többet kíván a Közlönytől, dolgozzék érte, hogy többet is adhasson. Nem vagyunk megelégedve a Közlöny nivójával? — Igyekezzünk magunk is emelni!

Vannak többen, akik kifogásokat emelnek, főleg azt, hogy sok vonatkozásban bibliás. Az a baj, hogy „csak“ kifogást emelnek. Ez nem elég! Úgy kell kifogást emelni, hogy ugyanakkor megmutatom a helyes irányt s minden erőmmel azon vagyok, hogy ez meg is valósuljon. Az a baj, hogy a mi kifogásaink nem lendítői a munkának, hanem kerékkötői.

A mód a bajok orvoslására tehát adva van. Sokan ezt is kétségbevonják. Akik ezt teszik, tulajdonképen önmaguk felett mondanak súlyosabb ítéletet. Az ifjúságnak van egy jó tulajdonsága: tud harcolni! Csak a pataki tanulói ifjúság ne tudna?! Az utóbbi időben is tanujelét adta, hogy tud. Tud nemes dolgokért lelkesedni, hiszen vállalta a nagykázméri templom felépítését!

Csak az akarat hiányzik. Az a baj, hogy a Közlöny meg van, szabad bele írni, vagy ha mást nem, érdeklődni lehet iránta. Az a baj, hogy nem kell küzdeni érte. Ha most kéne kivívni azt, hogy legyen, bizonyára inkább állana az érdeklődés középpontjába, mint most.

Akik tehát úgy látják, hogy a teológus ifjúság akarja a maga céljaira használni az újságot, azoknak kétszeres erővel kell dolgozniuk. Dolgozniuk kell azért, mert meg akarják fosztani attól, hogy részt vegyenek a Közlöny munkájában és dolgozniuk kell azért, mert enélkül a munka nélkül diákeveik szegényebbek, hiányzik belőlük valami, amire pedig szükség van. A vád így lesz ítélletté önmaguk felett és kell, hogy ez kimozdítsa őket a közönyűkből! Ez a közöny, az érdeklődés hiánya, az átka a pataki diáknak! Mintha ellene írta volna János apostol: „Tudom a te dolgaidat, hogy az a neved, hogy élsz és halott vagy.“ (Jel. 3 : 16.)

Serkenj fel, aki „élsz és halott vagy“, serkenj fel aki, aluszol! Tudd meg, hogy a Főiskola diákságának egyetlen kérdése sem oldódik meg, míg az nem lesz kinek-kinek személyes kérdésévé. Lásd meg, hogy a Közlöny a te ügyed is! Vagy alszik az ifjúság, vagy nem hallja az új idők szavát, mely minden időnek örök üzenete: Serkenj fel, aki aluszol! Menj és dolgozz!

Ráski Sándor II. é. hh.

SZELLEMI INSÉGMUNKÁSOK.

A diáktanítók (szebb nevükön „korrepetitor“, „instruktor“, „kikérdező“, „tanító“, „nevelő“, stb. „úr“) kérdéséről akarok beszélni. Patakon ez különösen időszerű kérdés ma, de az volt mindig is. Hogy miért „inségmunkások“, arra könnyű rájönni, ha a pataki állapotokat nézzük.

Igaz, minden éremnek két oldala van; mindannak, amit leírok, lehet az ellenkezőjét is állítani. És hála Istennek, hogy nem csak az van és csak úgy. ahogy bemutatom, hanem van olyan is, akinek éppen az ellenkezőjét rajzoltam meg. De a rossz mindig szembetűnőbb és önkéntelenül is arra a gondolatra sarkal bennünket (ha van egészséges érzésünk), hogy változtatni kell azon, ami helytelen.

Hát lássuk, *kik tanítanak* nálunk? Általában eszesebb és szolidabb szegénysorsú fiúk. Ez azonban nem mérvadó. Láttam én már olyan fizetett „korrepetitort“ is, akinek semmi szüksége nem volt a fizetésre, sőt, még csak „eszes“ sem volt, nem is szólva a szolidáságról és megbízhatóságáról.

Önként adódik a másik kérdés: *kiket tanítanak*? Itt van a legnagyobb hiba, annak ellenére, hogy a szülőket már tudomásom szerint is külön figyelmeztették ezekre az ál-szeretetből fakadó tévességekre. Mert rendszerint nem a buták azok, akik mellé nevelőt fogadnak (hiszen rendszeren ezeket hiszik „tehetségek“-nek), hanem a középtehetségek. Őket a papa vagy a mama félti a komoly munkától, mondván, hogy „ha már én gürcöltem is, minek küszködjön ő, akinek nem muszály?!“ Ezzel a „nem muszály“-lyal aztán valósággal rászorítják a gyermeket arra, hogy véletlenül se végezzen erős munkát soha önállóan. Különben miért fizetik a „nevelőt“, ha nem azért, hogy ügyeljen a helyes táplálkozástól kezdve a harisnya-váltásig mindenre?!

A „fizetik“-ből jön a következő kérdés: *miért tanítanak?* Ne sokat kerteljünk. Pénzért. Csak az a kérdés, hogy miért kell valakinek ez a pénz, illetve szüksége van-e rá egyáltalán. Mert ha valaki így szerzi meg a létfenntartásához szükséges anyagiakat, az szép és helyénvaló. De elvetésreméltó az, ha a könnyelmű pazarláshoz kell valakinek a tanításért kapott pénz.

Mennyi a fizetés? Hála Istennek, Patakon egyre több a tehetséges szegénysorsú tanuló. Csak az a baj, hogy egyre nagyobb a konkurrencia is. A „nagy választékban“ előretörték az „üzletemberek“ és leszorították — a többi iskolához mérten aránytalanul alacsonyra — a tanításdíjat. Sokan aztan azzal érvelnek, hogy kisvárosban vagyunk s különben is a pataki diák szerény. Igaz, hogy a légkörünk más, de a lelkiismeretes tanító éppen úgy dolgozik itt is 10 P-ért, mint ott 70-ért. Nem szerénységből tanít ennyiért, hanem azért, mert nem kap többet.

Van azonban egy szebbnek látszó ok is, ami félig-meddig takarja az anyagiaskodást: az, hogy az a fiú, akinek különben nincs alkalmja erre, városi, illetve helybeli családoknál tanítva társaságban foroghasson. Szép. Csak kár, hogy kevés a helybeli család és még kevesebb az olyan, amelyik be is veszi a társaságba a „tanító urat“. (Igaz, ennek oka a tanító is, aki nemcsak külsőleg, hanem lelkileg is hagyja elszűrökülni, kikopni magát.)

Másik szép frázis, hogy a pályájára készülve igyekszik megismerni a diák lelket. *De ismeri-e csakugyan a nevelő a diákot és tud-e egyáltalán nevelő lenni?* Legtöbb esetben sajnos nem. Vagy nem akarja, vagy nem tudja meglátni az igazi arcát a tanítványnak, vagy olyan unott, gép- és kötelességszerű a munkája, hogy nincs ideje egyébre is figyelni, külön lélektanulmányokat végezni a tanítás mellett.

„Nevelő“ meg különösen ritka, főleg a városi családoknál. Az „instruktor úr“, aki társasági babérokra vágyik, rabja lesz sokszor az elkényeztetett gyerekek és nem ő nevel, hanem őt nevelik. *Nagyon erős akarat kell hozzá, hogy szegényebb, egyszerűbb fiút el ne kapjon — bármilyen neveléses is — tanítványát majmolva az urhatnámság s könnyelműség.*

Nem nevelés az internátusi tanítás sem, különösen ha a szülő mindent megmozgat, hogy még csak csúnyán se merjen nézni senki a „drágámra“. Így válik a nevelés idomitássá, a nevelő pedig géppé s végül kiég, elszűrökül a sok hiába-való, kilátástalan igyekezet kudarcát látva. Azt esetleg el tudja érni, hogy jó bizonyítványa lesz a tanítványának, de azt, hogy szellemi irányítást is elfogadjon tőle, legtöbbször nem.

Még kietlenebb ilyen szempontból a *lánytanítás*. A lányt próbáld meg irányítani! Vagy elismert szaktekintélynek, érdekes előadónak, vagy az ideáljának kell lenned ahhoz, hogy ne csak meghallgasson, hanem hallgasson is rád. Még ilyen esetben is nagyon vigyázz, hogy meg ne sértsd, mert akkor jaj, eltörik a mécses és te, aki nem tudod, hogy mikor sír, már nem fáj neki semmi, verhed a fejed, hogy milyen faragatlan tuskó vagy. Mikor aztán kellően „kikészített“, átveszi a vezetést és meghallgathatod tőle „előjáték“-képen a friss napi pletykákat.

Van-e hát valami haszna a tanításnak? Igen. Állandóan gyakorolhatsz, mindig új szépségeket fedezhetsz fel egy-egy tárgyban. Csak az a fontos, hogy vigyél idealizmust a munkádba, mert különben gyötrellem a munkád.

Pénzt akarsz szerezni? Dolgozz meg érte, de ne ez legyen az egyedüli célod. Társaságba vágyol? Műveld magad egyénileg előbb, hogy ne válj nevelés-

---

gessé sehol.

Taníts, de légy necsak lelkiismeretes, hanem öntudatos is, csak túl ne értékeld magad. Ha csakugyan értékes a munkád, meglátod, szívesen megfizetnek. Vigyázz tehát és igyekezz igazán „nevelő” lenni.

Pataki Sándor I. é. hh.

HOGYHA IROK.

*Irni is szoktam.
Néha magamnak, néha Neked.
(Pedig tudom, hogy elfelejtheted
Amit leírtam.)*

*Szívemben ujjongó himnusz szárnyra kél
Lelkemben esdő imádság hangja él
Véremben dübörgő hangorkán zenél.*

*Vagy minden halkan, csendesen.
Csak fel-felsíró
A páriát hívó
Halk gerle hang
Templomba hívő
Halottat síró
Istent imádó
Zengő harang.
Anyám altató dala édesen*

*És a sötétben rejlő félelem
Én eldobott kis életem
Pihennek lágyan, csendesen.*

*Egyiket leírom, másikat nem merem
Ezer gond, bán és baj, öröm és szerelem
Örök sirások és bűn
Aggódva féltve és hűn
Végigvigyázott éjjelek.
Mosalygőszemű kis gyerek
Körtáncot járó tarka életek
Messze világító fényjelek.*

*Élnek ezek mind
Bennem és velem.
Egyiket leírom
Másikat nem merem.*

Szilágyi Sándor V. é. tj.

A cigányzene - kérdés.

Nem azért veszem elő ezt a kérdést, hogy pálcát törjek a cigányzene fölé: egy időszerű esemény adta kezembe a tollat. A napokban az „Énekszó” c. folyóirat egy ívet közölt, melyen a Rádió igazgatóságától a tulszaporodott jazz-és cigányzene ellensúlyozására naponta eredeti magyar népi zenei műsor közlését kérte s erre aláírásokat gyűjtött. Ezzel a közölvével kapcsolatban sok olyan véleményt hallottam, amely a cigányzenéről nagyfokú tájékoztatatlanságot árult el. — Ezért szeretném ezt a kérdést most néhány szóval megvilágítani.

Ma minden tekintetben a nemzet föleszmélésének korát éljük. Valami mély magyar szellem kezd előretörni s a nemzet valamí szellemi megtisztulási folyamaton megy át. Gondolkozó szellemi vezetőink igyekeznek minden olyat kivetni, elsőpörni, ami egészséges, komoly szempontból kifogásolható. — Zenei téren elsősorban a zsargonos, nemzetközi jazzt vették ostrom alá. Hála Istennek ez az első pillanatban szinte reménytelennek látszó küzdelem ma már egyre jelentősebb eredményeket kezd elérni. Igen, a jazz elleni küzdelem határozottan sikeresnek

---

mutatkozik, de ez sok tekintetben érthető is. Csak egy kis fölrázás kellett, s a gondolkozó magyar ember önmagától belátta, mit jelentene nemzeti szempontból a jazz továbbterjedése. Sokkal nehezebb a cigányzene-kérdés. Itt legtöbbször éppen a nemzeti szempontot állítják a cigányzene védelmébe. Azt kérik, hogy akarunk magyar zenét terjeszteni, ha a „legmagyarabb népzene“, a cigányt elvetjük.

S itt a legelső tévedés! Nézzünk szembe ezzel a kérdéssel, hát csakugyan a cigányzene a magyar zene? S hozzá még népzene?

Mert a köztudatban ez él. Ha ma valakitől magyar nótát kérdezzünk, csaknem biztos, hogy valami olyat fog mondani, amit a cigány játszik: „Itt hagyom a falutokat“, „Almodó Tiszapart“, „Nem tudom, az életemet hol rontottam én el“ s hasonlókat. S el sem tudja képzelni, hogy a magyar népzene más. Egészen más! — Erről írja Kodály Zoltán egyik tanulmányában: „... vajjon hány érettségizett magyar tudná külföldi vendégét felvilágosítani, mi az, amit a cigánytól hall s mi van itt még azonkívül?“ Mi is az, amit a cigány játszik? Legnagyobb-részt műdal. Eredeti népi dallamot a legritkább esetben hallunk tőle. És ez bizonyos fokig érthető is. Hiszen kinek játszik ma a cigány? Főképpen nem a falunak, hanem a városi „úr“nak. Az pedig nem igen éri be a „barnaruhás magyar népdalok“-kal, amint Kodály nevezi őket, hanem azoknál érzelmesebb, mulatósabb műdalokat követel. Így ma már a cigányműsor legtöbb száma Balázs Árpád, Thegze-Gerber Miklós és társaik „szerzeményeiből“ kerül ki. Márpedig ezek nem népdalok!

(Folyt. köv.)

Vilimszky László. VIII. o.

Nyílhegy.

Tangóharmonika est a Vigadóban. A Református Életből tudjuk meg, hogy egy „Marnitz Frigyes“ nevű úr, bizonyára nagy ügybuzgalommal 120 tagú „szenzációs“ tangóharmonika együttest hozott össze és az „Erdélyi induló“-val kezdte meg zeneestjét a „határtalanul lelkesedő zenekedvelők“ előtt. A nagy közönség eme „kedvenceinek“ szereplése, mely „határkövet“ jelent a Református Élet szerint „Budapest zenei életében“, meggondolkoztat egy kicsit minket is. Szomorú először is az, hogy Kodály és Bartók mellett, akik tehetségük szerinti küldetésüket egy egész életre való szolgálatban arra áldozzák, hogy mentsék azt, ami a zenében magyar, egyszerre felbukkanhatnak „Marnitz Frigyesek“ azzal az igénnyel, hogy határkövei legyenek zenei életünknek. Minden bántás nélkül világos, hogy itt az értékelésnek olyan kisiklása mutatkozik, amin már bosszankodni se lehet, csak — nevetni! Pedig nem Marnitz ur a hibás, aki minden valószínűség szerint jó polgára lehet az államnak, hanem a „zenéért határtalanul lelkesedő“ közönségnek végzetesen kificamodott izlése, aki ha nem kap Marnitz Frigyeset, akkor csinál magának. És sajnos olyanok mindig lesznek, akik készek felszínes és komolytalan férczenével kiszolgálni a tömegizlést, mert az a mai nehéz világban jól kamatozik. Igen! Határkö volt a tangóharmonika est zenei életünkben. Csak attól félünk, hogy a lefelé zuhanás irányában. A legszomorúbb pedig az, hogy minderről a Református Életből értesülünk. Annál inkább szomorú, mert még sokan emlékeznek arra, hogy az „Ujmagyarság“ egy szeptemberi számában, hogyan tanította meg a Református Életet szinte evangéliumi módra vélekedni a „Halálos Ta-

---

vasz"-ról. Igéretünk van, hogy Marnitz Friyes december elején újra fellép együttesével a Vigadó összes termeiben. De hadd legyen reménységünk, hogy a Református Élet addigra revideálja zenei értékelésének szempontjait.

Magyar nóta a Sárospatak-- miskolci személyvonaton. A Főiskola ének és zenetanára tanu arra, hogy nem sok tehetségem van a zenéhez, de főleg az énekhez. Mégis amit legutóbb tapasztaltam az engem is kétségbeejtett. Budapestre utaztam a hajnali vonattal. Gyorsvonat harmadik osztályra váltott jegyemmel személyvonat másodikon mentem Miskolcig. Szerencsen összekertültem egy előkelő, idősebb német urral, aki valamenyire törte a magyar nyelvet. Arról beszélgettünk éppen, hogy üzleti ügyben járt Magyarországon, amikor a szomszéd fülkében felhangzott a Miskolcra bejáró diákok kara:

„Lombos fákön rigófészek,
Nem lennék én sosem részeg,
Legyen nyár vagy tél,
Ha te engem szeretnél“ . . .

Német utitársam hallgat egy darabig, majd tört magyarsággal megszólal: — Furcsák az önök magyar nótái! . . .

Nem hibáztatom most azt, aki ilyen minősíthetetlen nivójú slágerekkel fertőzi a magyarságot. Nem sirok jeremiádkat arról, hogy hogyan vezeti ilyesmi félre a külföld véleményét arról, ami magyar. Egyszerűen csak megkérdem:

— Hol van középiskolai ének-tanárainkban a felelősség az iránt, ami az énekben magyar?! Hol van bennük a nevelői eszmény és nevelői erő, amely gátat tudna vetni ennek a laza szellemiségnek, mely éppen ifjúságunkban bontja meg a magyarság ősi és népi erőit?!

Sükkös Pál IV. é. theol.

Hodossy Béla: A magyar nemzeti ritmus.

Megjelent Sárospatakon 1940-ben, 96 oldal.

A magyar ritmus elméletével foglalkoztak ugyan költőink, esztétikusaink, de összefoglaló tanulmányt nem írtak még róla. Ezt a hiányt pótolja ez a könyv.

A szerző a magyar ritmus kérdését „zenei alapon, a vers és a dallam egymásra vonatkoztatása. szoros összefüggése kapcsán“ fejtegeti. Nem lehet csak a zenei ritmust vizsgálni, mert ennek eredete is a nyelvben, illetőleg a verses szóköltészetben van. Így a magyar ritmus törvényeit a magyar nyelvből, régi költői verses maradványokból, mondókákból, kiváló költőink műveiből, népdalainkból kell megállapítani. Ezekből megállapítható, hogy „a magyar vers ritmusának nem az időméret, a szótagok hosszúsága, hanem a hangsúly az alapja.“ Azonban ha csak a szóhangsúly az uralkodó, a gondolati hangsúlyok is ezzel esnek egybe, akkor nagyon egyhangú lesz a költemény. „Inkább a szabadabb, nem annyira kötött ritmust követeli a művészet, mely nem tűr kicsinyes korlátokat.“

Tisztázza a szerző az ütemelőző (auftakt), s a páratlan ütem kérdését is. Ezek — megállapítása szerint — idegenek a magyar zenében.

Az idegen versmértékben írott versek ritmusa iránt nincs érzéke a magyar népnek. Ezt csak az e téren iskolázottak kis csoportja érzi. „Az a költészet,

---

amely a fejlődésnek, művelődésnek és haladásnak félreértése, félremagyarázása folytán önzően csak magáért a művelőiért, nem pedig az egész nemzetért van, nem töltheti be hivatását." Vannak ugyan olyan időmértékes verseink is, amelyekben az időmérték összeesik a magyar szóhangsúllyal. Tehát mind a két ritmus szerint tagolható. Ebben az esetben is azonban az utóbbi ritmust érzi a magyar ember, s az időmértékes ritmus feleslegessé válik számára. „Teljesen sikerült megalkuvás nemzeti és idegen ritmus között nem lehetséges.“ „A szöveg jövevény ritmusa idegen ritmusra ösztönzi és csábítja a zeneszerzőket is.“ Igazi magyar zenét csak magyar ritmusú szövegre lehet írni.

Barsi Ernő III. é. th.

DIÁKHUMOR.

Egyháztörténelem órán a professzor vallatja a teológusokat. Többek közt „Lőrés“ is terítékre kerül. — Melyik teológiai irány hívének vallja magát? — kérdezi a tanár úr. — A dialektika teológiához tartozom. — Miért? — Mert Barth Károly tanítása megegyezik elveimmel! — feleli Lőrés szerényen.

Egy gimnazista társaság Nyiregyházára kirándult. A Tanár úr hosszasan magyarázza, hogy az alsó „kisállomáson“ kell felszállni a vonatra. Valaki megszólal: Igen, igen! — A „nyugati pályaudvaron“!

Spikk felel. „Nagyabonyban csak két torony látszik, de Majlandban harminkettő látszik. Inkább nézem az abonyi kettőt...“ — Ha nézi is, legalább ne a könyvből nézné — szakítja meg a tanár.

Valaki felel magyarórán. Mikor befejezi a verset, Spikk bemondja, hogy kettes! — Micsoda lelkiismeretlenség kiolvasott feleletre kettest adni?! — kérdi méltatlankodva a tanár úr. — Na, és nem jól olvasta?! — vág vissza Spikk.

Homiletikai szemináriumon közösen beszélgetnek a teológusok a Nagytiszteletű úrral együtt. Téma az a történet, ahol Ábrahám feláldozza fiát Izsákot. Feladat a történetet versenként magyarázni.

— Hát ki mit gondol, hogy miért vitt magával Ábrahám két szolgát, amikor a Mórija hegyére mentek, holott Izsák vitte a terhet? — kérdi a Nagytiszteletű úr.

— Nagytiszteletű úr! — jelentkezik egy szende gólya.

— Azért, hogy Izsák el ne tudjon szökni!

Egy teológus oktatja a gólyákat. Rövid egy órás kormozás után megkérdi az egyik megszédült gólyától:

— Hát öregem azt mondd meg ha tudod, hogy miért közönséges az egyház?

— Mert te is benne vagy! — felel az egyik flegmán.

HIREINK

Dr. Zsiros József theol. igazgató úr október 31-én Miskolcon a Kossuth utcai templomban „Reformáció és profétizmus“ címen előadást tartott.

Bakóczy Judit és dr. Nagy Barna teológiánk szeretett professzora október 12-én a hajduböszörményi református templomban házasságot kötöttek. Isten áldása kísérje mindkettőjük életét.

A volt szlovákiai egyházkerület alapítványából 136 P-t két teológus kapott meg.

Dr. Nagy Ottó zilahi vallásnár, az erdélyi ifjúsági egyesületek egyik munkás vezető tagja, értékes előadásokkal szolgált Főiskolánkon október 18-án.

Örömmel számolunk be arról, hogy Kovács István bodroghközi missziói lelkész testvérünket a hernádszurdoki gyülekezet lelképásztorává választotta. Helyette Czegle Imre cigándi s. lelkész testvérünket, a Közlöny volt főszerkesztőjét ajánlotta a teológiai Kar.

Regőseink Erdélyben. A Főiskola regős csoportja október 30-án dr. Szabó Ernő tanár úr vezetésével Erdély felszabadult részébe regős útra ment. Isten áldja meg szolgálatukat.

A **„Hivatás Szeminárium“** október 29-én tartotta első összejövetelét a Tanítóképzőben. Előadást tartott Darányi Lajos sárospataki lelképásztor a „Lelképásztor és tanító“ címen.

Október 31-ike Főiskolánkban. Főiskolánk ez éven is méltó keretek között ünnepelte meg október 31-ét. Dr. Maller Sándor gimnáziumi tanár „350 éves a vizsolyi biblia“ címen tartott előadást. Ezután is köszönetet mondunk értékes előadásáért.

Az aradi vértanuk emlékének ez éven is hódolt Főiskolánk tanuló ifjúsága. Az istentiszteleten Bertalan Imre szénior szolgált, a Kazinczy szobornál pedig Csorba László ifjúsági elnök méltatta a nap jelentőségét. A délutáni ünnepélyen dr. Gulyás József c. igazgató úr mondott emlékbeszédet.

Az Országos Protestáns Napokon Sükös Pál IV. éves teológus testvérünk képviselte a teológus ifjúságot. Tapasztalatairól a november 8-iki egyleti ülésünkön számolt be.

Az „I. Rákóczi György Egyesület“ 1940—41. évi tisztikara: Elnök: Gönczy Ferenc VIII. o., titkár: Arday László VIII. o., jegyző: Marádi András VII. o., könyvtáros: Lazányi István VIII. o., pénztáros: Deák Béla VIII. o.

Cserediákok érkeztek november 4-én teológiánkra Budapestről. Bogdán Gyula IV. é. és Szabó László III. é. teológusok. Helyükbe mentek Csorba Dezső III. é. és Petró László III. é. theol.

Cserkésztszti tanfolyam kezdődött október 26-án a 764. számú „Timotheus“ öregcserkész csapatban dr. Szabó Zoltán cserkészparancsnok és Bónis Béla IV. é. theol., cserkésztszti vezetésével.

Ahíthatos könyv szerkesztését és kiadását vállalta a teológus ifjúság, gyülekezeti használatra. Isten adjon kitartást a vállalt szolgálat elvégzésére.

Október 16-án kirándulni volt a teológus ifjúság. A szépen sikerült kirándulást dr. Ujszászy Kálmán, dr. Mátyás Ernő és Darányi Lajos nagytiszteletű urak vezették.

Nagyszabású football mérkőzés színhelye volt 10-én vasárnap délután 3 órakor a Kossuth-kerti pálya. A gimnázium IV. osztálya mérkőzött a liceum I. évfolyamával. A mérkőzést a IV. osztály nyerte 12:0 (4:0) arányba. Góllövők: Szűcs (5). Baranyi (3), Kecskés, Kalmár, Sebestyén és Lőri (11-ből). Jók: Szűcs, (a mezőny legjobbjá) Baranyi, Kecskés, Komáromy, ill., Kalydy és Oláh.

A tanítóképző „Comenius“ önképzőkörének tisztikara. Elnök: Zsebesi István V. é., főtitkár: Zétényi Elek V. é., jegyző: Ésik Zoltán V. é., titkár: Renyhárt László IV. é.

Szerkesztői üzenetek. Pasa. Irásod meglepett! Örültem neki, de nem közölhetjük. Szeretném, ha még küldenél írásaidból. Szoktad Szabó Dezsőt olvasni?! Sajnálom inkognitódat, mert szívesen elbeszélgetnék veled.

Szerkesztő.

